

PRECHOD NA OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO

Rámcový program pre politiku obehového hospodárstva

Medzinárodná úroveň

• Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj (2015) – Obehové hospodárstvo je v prepojení aj s cieľmi Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a svojimi princípmi prispieva hlavne k plneniu cieľa 9 (Vybudovať pevnú infraštruktúru, podporovať inkluzívnu a udržateľnú industrializáciu a posilniť inovácie), cieľa 11 (Premeniť mestá a ľudské obydľia na inkluzívne, bezpečné, odolné a udržateľné), cieľa 12 (Zabezpečiť udržateľnú spotrebu a výrobné schémy) a cieľa 13 (Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti zmene klímy a jej dôsledkom) • 10-ročný rámcový program pre udržateľnú spotrebu a výrobu

Európska úroveň

• Európa 2020 – Stratégia pre zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu (2010) • Siedmy environmentálny akčný program Únie do roku 2020: „Dobry život v rámci možností našej planéty“ (2013) • Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo (2015) • Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve (2018)

Národná úroveň

• Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2014 – 2018 (2014) • Program odpadového hospodárstva SR na roky 2016 – 2020 (2015) • Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (predpoklad prijatia 2018) • Národné priority implementácie Agendy 2030 (2018) • Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025 (predpoklad prijatia 2018) • Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 (v príprave)

Prechod na zelené hospodárstvo

Obehové hospodárstvo na Slovensku získava postupne politickú podporu a bolo vytvorených niekoľko rámcových podmienok na uľahčenie pokroku, napr. v oblasti odpadového hospodárstva. Počas predsedníctva v Rade EÚ v roku 2016 v rámci Rady pre životné prostredie bolo hlavným cieľom aktívne prispieť k súčasnej európskej diskusii o prechode na zelené a obehové hospodárstvo. Slovenské predsedníctvo naštartovalo vytvorenie fóra tzv. „Bratislavský proces pre zelenú ekonomiku“ (Bratislava Green Economy Process), ktorého hlavným cieľom je umožniť pravidelnú širokú diskusiu o pokroku smerom k zelenej ekonomike v kontexte strategických dokumentov EÚ ako Stratégia Európa 2020, Siedmy environmentálny akčný program a pod..

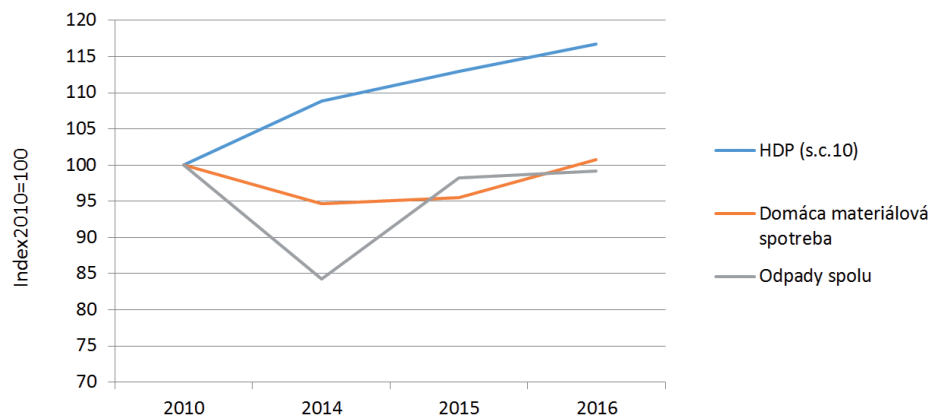
<http://www.t2ge.eu>

Na podporu zavádzania princípov obehového hospodárstva do praxe bola zriadená Informačná platforma zelené hospodárstvo, ktorá poskytuje možnosť prezentácie zelených riešení a výmeny skúseností s ich uplatňovaním.

<http://zelené-hospodarstvo.enviroportal.sk>

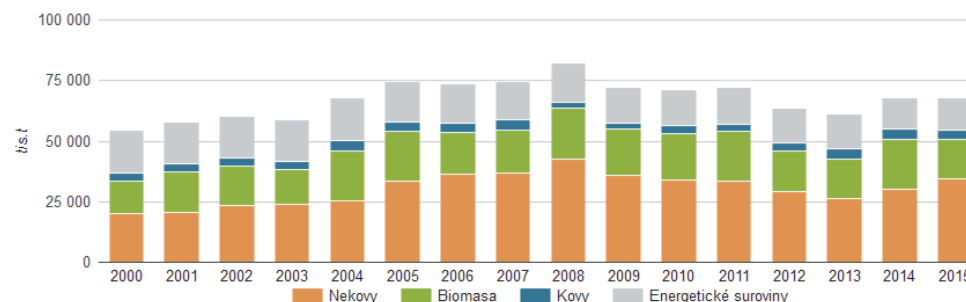
Vznik odpadov celkom vo vzťahu k HDP a domáca materiálová spotreba (Index 2010=100)

Zdroj: ŠÚ SR, MŽP SR

Cieľom obehového hospodárstva je zachovať hodnotu výrobkov a materiálov čo najdlhšie, minimalizuje sa tak odpad a využívanie nových zdrojov. V prípade, že výrobok dosiahne koniec svojho životného cyklu, zdroje sa z hospodárstva nevyradia, ale použijú sa znova a znova na vytváranie novej hodnoty. Tento model môže v Európe vytvoriť bezpečné pracovné miesta, podporiť inovácie, ktoré zabezpečia konkurencieschopnú výhodu a úroveň ochrany ľudí a životného prostredia. Môže tiež poskytnúť spotrebiteľom trvácnejšie a inovatívnejšie výrobky, ktoré im šetria peniaze a zvyšujú kvalitu života.

Domáca materiálová spotreba podľa skupín materiálov (tis. ton)

Zdroj: ŠÚ SR

Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 65 % a zníži sa miera jeho skládkovania na 10 %.* Slovensko bude zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať aspoň 70 % z celkovej hodnoty verejného obstarávania. Zvýši sa podpora zelených inovácií, vedy a výskumu. Bude zakázané zneškodňovanie potravinového odpadu pre supermarkety.

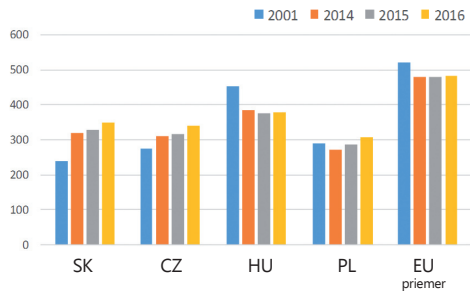
Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (návrh)

*"tieto ciele sú zahrnuté aj v rámcovej smernici o odpadoch a budú implementované do národnej legislatívy"

OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO A SLOVENSKÁ REPUBLIKA

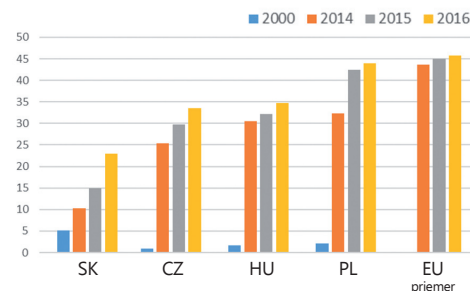
Medzinárodné porovnanie

Výroba a spotreba/ Porovnanie vzniku komunálneho odpadu na obyvateľa v rámci krajín V4 (kg/obyv.)

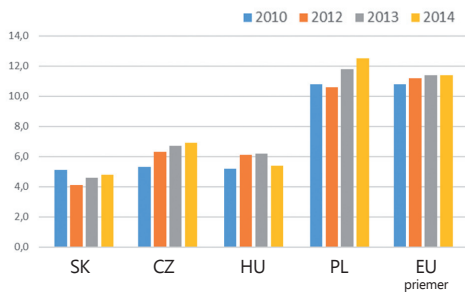
Monitorovanie fázy výroby a spotreby je nevyhnutné pre pochopenie pokroku smerom k obehovému hospodárstvu. Domácnosti a hospodárske odvetvia by mali znížiť množstvo odpadov, ktoré vytvárajú. Z dlhodobého hľadiska môže toto správanie prispieť k rastúcej sebestačnosti vybraných surovín pre výrobu.

Odpadové hospodárstvo/ Porovnanie materiálovej recyklácie komunálneho odpadu v rámci krajín V4 (%)

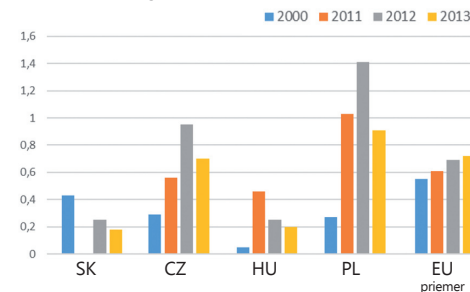
Podiel recyklovaného komunálneho odpadu k celkovej tvorbe komunálneho odpadu, recyklácia zahŕňa recykláciu materiálu, kompostovanie a anaeróbne spracovanie.

Druhotné suroviny/ Porovnanie miery znovuvyužívania recyklovaných materiálov v rámci krajín V4 (%)

Podiel recyklovaného materiálu, ktorý sa opätovne využíva v hospodárstve. Zvyšovanie hodnoty tejto miery naznačuje, že viac sekundárnych materiálov nahrádza primárne suroviny, čím sa zároveň znižuje negatívny vplyv ťažby nerastných surovín na životné prostredie.

Konkurencieschopnosť a inovácie/ Porovnanie množstva patentov súvisiacich s recykláciou a druhotnými surovinami v rámci krajín V4 (počet/mil. obyv.)

Počet patentov zameraných na recykláciu a druhotné suroviny, ktoré boli určené pomocou príslušných kódov Klasifikácie kooperatívneho triedenia patentov (CPC).

Zdroj: Eurostat

Stav a trendy vo vybraných oblastiach obehového hospodárstva na Slovensku

<p>produktivita zdrojov (HDP s.c./ domáca materiálová spotreba) sa v roku 2015 zvýšila oproti roku 2000 o 44,1 %</p>	<p>množstvo komunálneho odpadu narastá spolu s mierou jeho recyklácie, ale viac ako 66 % komunálnych odpadov je skládkovaných</p>	<p>pre oblasť zeleného verejného obstarávania (záväzného len pre štátnu správu) bol v roku 2016 prijatý tretí národný akčný plán, ktorého úspešnosť však stále ovplyvňuje kritérium „cena“</p>	<p>od roku 1997 do roku 2016 bolo v SR ocenených značkou Environmentálne vhodné produkt 252 produktov a Environmentálnou značkou EÚ bolo v rokoch 2014 až 2016 ocenených 136 produktov, z toho 3 ubytovacie služby</p>
<p>od roku 2016 má Slovenská republika plán predchádzania plytvaniu potravinami, potrebné je však zamerať sa na jeho dôkladnejšie naplnenie</p>	<p>ciele pre zhodnocovanie a recykláciu elektroodpadov sú plnené pre všetky jednotlivé kategórie elektroodpadov</p>	<p>podiel dovozu na domácej materiálovej spotrebe vzrástol v roku 2015 na 66,6 % čo znamená zvyšujúcu sa závislosť slovenskej ekonomiky na dovoz surovín</p>	<p>SR patrí medzi krajiny s nízkou ekoinovacionou výkonnosťou, s celkovým skóre 75 je na 20. mieste medzi 28 členskými štátmi EÚ v hodnotiacej tabuľke pre ekologické inovácie v roku 2017 (Eco-IS).</p>